

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІІІ МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ

Підготовки магістра

Галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціалізація 227.1 «Фізична терапія»

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія»

Професійна кваліфікація «Фізичний терапевт»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Студентської ради

Протокол № 03/10

від «27» жовтня 2022 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні спільної Вченої Ради
медичних та міжнародних факультетів

Протокол № 2

від «01» листопада 2022р.

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: д. філос. н., професор Утюж Ірина Геннадіївна

e-mail: ytyh13@ukr.net

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Філософія медицини»

Код навчальної дисципліни: ВК 2.4

Кількість кредитів з дисципліни: 90 годин / 3 кредити ECTS (лекцій – 10, практичних занять – 20, СРС – 60).

3. Семестр: 2

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: знання, що здобуті на курсах «Філософія» «Історія медицини».

Постреквізити: створює необхідні передумови для швидкої адаптації майбутньому фахівцю до роботи в клініці та інших реабілітаційних соціально-медичних закладах
Здатність до визначення основних принципів етики та філософсько - деонтологічних проблем у професійній діяльності

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Філософія медицини» створює необхідні передумови для швидкої адаптації майбутньому фахівцю до роботи в клініці та інших реабілітаційних соціально-медичних закладах, надає правове підґрунтя його професійної діяльності, формує здатність до філософських роздумів про актуальні проблеми науки в цілому і медицині зокрема.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:
інтегральна:

Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері фізичної терапії відповідно до спеціалізації.
загальні:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.

СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціалізація 227.1 Фізична терапія:

СКфт 06. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.

СКфт 07. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).

СКфт 08. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

Програмні результати навчання:

ПРфт 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРфт 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.

ПРфт 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРфт 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

Мета вивчення навчальної дисципліни: досягнення основних кінцевих цілей, визначених Освітньо-професійною програмою «Фізична терапія». Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія медицини» є розвиток здібностей формування цілісного філософського світорозуміння через синтезування набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін, вміння застосовувати набуті філософські знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття, для створення програм соціального розвитку суспільства в медичній сфері.

5.2 Завдання вивчення дисципліни:

- формування знань щодо моральної сторони діяльності людини в медицині;
- формування знань та умінь для реалізації професійної діяльності у соціальній взаємодії, заснованій на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікації майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров'я людини;
- формування знань щодо законодавчих документів, які регулюють відносини між суб'єктами у сфері охорони здоров'я на рівні держави та міжнародному рівні, виховання глибокої переконаності в необхідності неухильного дотримання етичних і моральних норм, правил і принципів у своїй практичній діяльності;
- формування поваги до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства;
- формування знань та навичок використання результатів самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності;
- формування вмінь аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- формування навичок здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації;
- формування вміння дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді;
- формування вміння аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності;
- формування вміння ідентифікувати та аналізувати конфліктні ситуації, що виникають на стику медицини, біології, філософії та юриспруденції, та визначати конкретні шляхи їхнього розв'язання.

5.3 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 3 тематичних блоків: годин 90/ 3 кредити (лекцій – 10, практичних занять –20, СРС – 60);

Тематичний блок 1.

Тема: Історико-філософський аналіз основних медичних доктрин

Практичне заняття 1. Формування і розвиток медичного дискурсу в класичну епоху.

Практичне заняття 2. Дискурсивні практики медицини в умовах неklasичної парадигми.

Практичне заняття 3. Філософський аналіз медицини в контексті постнекласичної парадигми.

Тематичний блок 2.

Тема : Соціально-філософські аспекти медичних дискурсивних практик

Практичне заняття 4. Репресивні фігури в медицині (на прикладі клініки). Психіатрична влада.

Практичне заняття 5. Психоаналіз як область медичного дискурсу та «невдоволення культурою».

Практичне заняття 6. Теорія особистості і теорія медицини. Постнекласичний психоаналіз. Феномен фігуративної сексуальності.

Тематичний блок 3.

Тема: Логіко-методологічні проблеми медичного дослідження

Практичне заняття 7. Філософське осмислення науки і методологічних засад наукового дослідження

Практичне заняття 8. Методологічний інструментарій в медицині.

Практичне заняття 9. Філософсько-методологічні проблеми визначення основних понять медицини.

Практичне заняття 10. Особливості організації діяльності реабілітаційних закладів: методологічні проблеми.

5.4 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
<u>Тематичний блок1 Загальні питання філософії медицини: історія виникнення та розвитку.</u>			
1	Тема 1. Історико-філософський аналіз основних медичних доктрин	Л-6 Пр - 6 год., СРС - 18 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини».
<u>Тематичний блок 2. Соціально-філософська інтерпретація проблемного поля медицини</u>			
2	Тема 2. Соціально-філософські аспекти медичних дискурсивних практик	Л-2 Пр - 8 год., СРС - 30 год	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини».
<u>Тематичний блок 3. Філософія науки та медицини</u>			
3	Тема 3. Логіко-методологічні проблеми медичного дослідження.	Л-2 Пр - 6 год., СРС - 12 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Філософія медицини»

6. Самостійна робота студента

№ п/п	Т е м а	Кількість годин
1	Тема 1. Практичне заняття 1. Формування і розвиток медичного дискурсу в класичну епоху.	5
2	Тема 1. Практичне заняття 2. Дискурсивні практики медицини в умовах некласичної парадигми.	5
3	Тема 1. Практичне заняття 3. Філософський аналіз медицини в контексті постнекласичної парадигми.	10
4	Тема 2. Практичне заняття 4. Репресивні фігури в медицині (на прикладі клініки). Психіатрична влада.	10
5	Тема 2. Практичне заняття 5. Психоаналіз як область медичного дискурсу та «невдоволення культурою».	10
6	Тема 2. Практичне заняття 6. Теорія особистості і теорія медицини. Постнекласичний психоаналіз. Феномен фігуративної сексуальності.	10
7	Тема 3. Практичне заняття 7. Філософське осмислення науки і методологічних засад наукового дослідження.	10
	РАЗОМ	60

Консультативна допомога: щотижнево за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів оцінюється під час проходження студентом дисципліни за вибором «Філософія медицини». Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

Основна

1. Утюж І. Г. Філософія медицини. Сценарій Online курсу. Для студентів медичних та фармацевтичних факультетів. // І. Г. Утюж / ЗДМУ, 2018 р. – 36 с.
2. Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: колективна монографія / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця та ін. // Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 172 с. (Ухвалено до друку рішенням Вченої ради ЗДМУ протокол № 2 від 28 вересня 2020).
3. Філософія медицини – інтелектуально-науковий проект ХХІ ст.: теоретико-методологічні аспекти // Утюж І. Г., Спиця Н. В., Сепетий Д. П. // Збірник матеріалів І-ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини», 2020, 2021 р.р.
4. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. Деонтологія в медицині: підручник. Харків, 2020.– 258 с.
5. Кривоносов М.В., Алексеєнко А.П. Філософські соціально-екологічні проблеми медицини, Харків, - 2015. – 215 с.
6. Турак Й.А. Етичні і правові основи медичного втручання з погляду лікаря-практика. - Ужгород: Закарпаття, 2015.– 192 с.

Допоміжна

1. Алексеєнко А.П., Лісовий В.М. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Харків, Колегіум. - 2010. – 340 с.
2. Запорожан В. М. Етюди про моральність. Нооетичний аспект / В. М. Запорожан. – Одеса : ОНМедУ, 2015. – 160 с.
3. Гіппократ. Етика і загальна медицина / Під ред. С.Ю. Трохачева; Пер. з древнегреч. – К. «Грамота», 2016 – 345 с.
4. Ковальова О.М., Вітенко І.С., Лісовий В.М. Біоетика, 2014. – 203с.
5. Ковальова О.М., Лісовий В.М. Біоетичні аспекти клінічної практики і наукових досліджень. Харків – 2015. – 95с.
6. Поттер В.Р. Біоетика – міст в майбутнє. – К.: Вид. В. Карпенко, 2012 – 216 с..

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- ☐ Підсумковий (залік)

8.2. Форми контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі **заліку** після завершення вивчення дисципліни. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано». Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з «Деонтології в медицині», виконав завдання всіх семінарських занять, визначених тематичним планом, самостійно опрацював всі теми он-лайн курсу. Дисципліна вважається зданою успішно, при середній арифметичній оцінці 3,0-5,0 яка потім переводиться у 200-бальну систему.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми модулю з дисципліни.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.